

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО І ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА
ТА РЕСТАВРАЦІЇ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІКОНОПИС

Освітній рівень «Магістр»

Освітня програма «Образотворче мистецтво»

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від «12» січня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Загальні і спеціальні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Іконопис
Викладач (-і)	Мельничук Оксана Дмитрівна, ст.викл. кафедри ОДПМР
Контактний телефон викладача	0661781178
Е-mail викладача	oksana.melnychuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	18 кредитів ЄКТС, 540 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації https://odpmr.pnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%be%d1%82/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення дисципліни є український сакральний живопис у світовому, національному, культурному, мистецькому та релігійному аспектах. Ікона має вагомe значення в українській культурній традиції як елемент культу, і як мистецьке явище, що поширилося далеко за межі Церкви і є актуальним явищем і символом східноєвропейської культури.</p> <p>Програма навчальної дисципліни опирається на такі різновиди сакрального мистецтва як українське народне малярство на склі та народна ікона, професійне церковне малярство, монументальне сакральне малярство, сучасні пошуки в іконописному мистецтві.</p> <p>Програма спеціалізації «Іконопис» передбачає поєднання коротких ввідних лекційних матеріалів із практичним курсом і великим об'ємом самостійної роботи.</p> <p>Навчальний курс „Іконопис” має на меті підготувати кваліфікованого фахівця (художника і педагога) з образотворчого мистецтва із високими духовними та культурними характеристиками, розвинутим творчим мисленням, відповідним професійним рівнем художньої майстерності.</p> <p>Іконопис як навчальна дисципліна має необмежені можливості для творчого розвитку мистця і позитивно впливає на формування творчих якостей і високої художньої культури.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Спеціалізація з іконопису – це дисципліна за вибором студента, яка дозволяє поглиблено вивчити іконопис, як вид образотворчого мистецтва, зануритись в багату спадщин українського християнського мистецтва, досконаліше зрозуміти принципи його образотворення та унікальність і багатогранність української ікони в східно-християнській мистецькій традиції. Основною метою і завданням курсу є вдосконалити володіння технологією і технікою іконопису, розвинути творче мислення, відшліфувати власний стиль та манеру образу творення, застосування набутих знань і навичок у власній мистецькій та педагогічній діяльності.</p> <p>Метою викладання дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підготувати фахівця з високим рівнем іконописної майстерності, здатного самостійно творчо вирішувати завдання художньої і педагогічної діяльності. <p>Основні цілі викладання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – познайомити студента з технологіями і техніками іконописання; – навчити студента орієнтуватись у видах сакрального мистецтва, користуватись виражальними засобами, стилістикою та мовою іконопису; – виробити знання, уміння і навички, які дозволять студентові самостійно виконувати творчі іконописні завдання, а також застосовувати їх в іншій мистецькій діяльності. 	
4. Загальні і спеціальні компетентності	
<p>1. Загальні компетентності:</p>	

- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

2. Спеціальні компетентності:

- Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образноасоціативну мову при створенні художнього образу.
- Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
- Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва.

5. Програмні результати навчання

- Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.
- Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).
- Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
- Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого та/або декоративного мистецтва.
- Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.
- Володіти базовими методиками захисту інтелектуальної власності; застосовувати правила оформлення прав інтелектуальної власності.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	174
самостійна робота	360

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
1,2,3	023 ОДПМР	1,2	вибірковий

Тематика курсу

Тема	кількість год.			
	лекції	Практ. заняття	сам. роб.	Вага оцінки (бали)

1 курс, I семестр

Модуль I Багатофігурні іконографічні композиції.

Тема №1. Лекція. Українські святі та новомученики: життя та іконографія.	2		6	0
Тема №2. Практична робота. Копія української середньовічної житійної ікони з клеймами.		30	94	20
Тема №3. Практична робота. Творча житійна ікона українського святого зі сценами діянь.	-	58	80	30

Підсумок **Екзамен**

Семестровий огляд

50

Екзамен

50

Сума

100

1 курс II семестр

Модуль II Домашній іконостас.

Тема №4. Лекція. Особливості українського іконопису. Феномена української хатньої народної ікони.	2		10	0
Тема №5. Практична робота. Іконописна багатоівгурна композиція для домашнього іконостасу.		43	80	100
Підсумок Залік		Семестровий огляд залік		100

2 курс I семестр

Модуль III. Сучасне сакральне мистецтво.

Тема №1. Лекція. Сучасне сакральне мистецтво. Основні іконописні осередки і мистецькі школи. Сучасні українські художники сакрального мистецтва.	2		10	0
Тема №2. Практична робота. Практична робота. Творча робота на довільну іконографічну тему у вибраній студентом техніці виконання.		43	80	50
Підсумок Екзамен		Семестровий огляд		50
		Екзамен		50
		Сума		100

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання результатів навчання проводиться з метою перевірки знань і вмінь студентів, встановлення якості набутих компетентцій, формування рейтингу успішності, мотивації студентів до систематичної праці. Оцінювання результатів навчання здійснюється на принципах систематичності, об'єктивності, прозорості та рівності вимог.</p> <p>Контрольні заходи включають поточний контроль, проміжний контроль, підсумковий контроль. Поточний контроль проводиться впродовж семестру та включає перевірку поетапної роботи над завданнями. Проміжний контроль проводиться наприкінці логічно завершеної практичної роботи у формі відкритих оглядів, на яких можуть бути присутні викладачі кафедри. Підсумковий контроль здійснюється наприкінці кожного семестру у формі кафедрального огляду, організованого студентами у формі експозиції. За результатами такого огляду виставляється залікова чи екзаменаційна оцінка.</p> <p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, визначається стобальною шкалою.</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-studentiv-2010.pdf.</p>		
Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C	задовільно	
60 – 69	D		
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Практичні заняття	Практичні завдання доповнені завданнями для самостійної роботи, які покликані закріпити вивчений матеріал та спонукають до самостійних пошуків і вдосконалення, а також демонструють глибину занурення в тему і вміння наполегливо і методично працювати над твором. Завдання для самостійної роботи містяться в Методичних рекомендаціях до програми курсу зі спеціалізації «Іконопис». Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри https://odpmr.pnu.edu.ua/ Оцінювання практичних і самостійних робіт визначається відповідною кількістю балів, що в сумі дають можливість отримати оцінку за стобальною шкалою. Виконані студентом додаткові самостійні роботи оцінюються в 5 балів і додаються до підсумкової оцінки.
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація допуску до підсумкового контролю відбувається в наслідок представлення виконаних практичних робіт в матеріалі на семестрових переглядах.

7. Політика курсу

Академічна доброчесність: _____

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються в індивідуальному порядку і не є виправданням невиконання роботи в матеріалі в повному обсязі. За пропущені практичні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента.

8. Рекомендована література

1. Асеев Ю. С. Мистецтво Київської Русі / Юрий Сергійович Асеев. – Київ, 1989. – 327 с.
2. Билецкий П. О. Украинская портретная живопись XVII-XVIII вв. / Платон Александрович Билецкий. – Ленинград, 1981. – 290 с.
3. Вагнер Г. Канон и стиль в древнерусском искусстве / Г. Вагнер. – Москва, 1987. – 125 с.
4. Жолтовський П. Малюнки Києво-Печерської іконописної майстерні / Павло Жолтовський. – Київ, 1982. – 246 с.
5. Жолтовський П. Український живопис XVII-XVIII ст. / Павло Жолтовський. – Київ, 1978. – 354 с.
6. Жолтовський П. Художнє життя на Україні в XVI-XVIII ст. / Павло Жолтовський. – Київ, 1983. – 276 с.
7. Креховецький Я. Богослов'я та духовність ікони / Яків Креховецький. – Львів, 2002.
8. Кристопчук М. Технологія оволодіння старовинним іконописним живописом / Микола Кристопчук. – Львів, 1994.
9. Логвин Г. Н. По Україні / Григорій Никонович Логвин. – Київ, 1988. – 286 с.
10. Мельник В. І. Сакральне мистецтво Галичини XV-XX століть в експозиції Івано-Франківського художнього музею / Віктор Іванович Мельник. – Івано-Франківськ: Лілея - НВ, 2007. – 224 с.
11. Мельник В.І. Церква св. Духа в Рогатині. / Віктор Іванович Мельник. – Київ, 1991. – 190 с.
12. Народна ікона на склі : Альбом / [упорядник Оксана Романів -Тріска]. – Львів, 2008. – 368 с.
13. Патріарх Дмитрій (Ярема). Іконопис Західної України XII-XV ст. / Патріарх Дмитрій (Ярема). – Львів, 2005. – 420 с.
14. Овсійчук В. Класицизм і романтизм в українському мистецтві / Володимир Антонович Овсійчук. – Київ: Наукова думка, 2001. – 380 с.
15. Овсійчук В. А. Оповідь про ікону / В. А. Овсійчук, Д. П. Крвавич. – Львів, 2000. – 286 с.
16. Овсійчук В. Майстри українського бароко / В. А. Овсійчук. – Київ: Наукова думка, 1991. – 400 с.

17. Овсійчук В. Українське мистецтво XIV-перш.пол.XVII ст. / В. А. Овсійчук. – Київ: Наукова думка, 198. – 350 с.
18. Овсійчук В. Українське малярство X-XVIII ст. Проблеми кольору / В. А. Овсійчук. – Львів, 1996. – 458 с.
19. Омельченко П. Наука про малярські фарби матеріали та техніки / П. Омельченко. – Львів, 1996. – 157 с.
20. Пещанський В. Іконописна техніка та її джерела / В. Пещанський, І. Свенціцький. – Львів, 1932. – 59 с.
21. Сланський Б. Техніка живописи / Б. Сланський. – Москва, 1962. – 249 с.
22. Степовик Д. В. Історія української ікони X-XX ст. / Дмитро Власович Степовик. – Київ, 1996. – 387 с.
23. Степовик Д. Іконологія й іконографія / Дмитро Власович Степовик. – Івано-Франківськ: Нова зоря, 2003. – 310 с.
24. Степовик Д. Українська ікона. Іконотворчий досвід діаспори / Дмитро Власович Степовик. – Київ: Балтія друк, 2003. – 158 с.
25. Свенціцька В. Українське народне малярство XIII-XX ст. / В. Свенціцька, В. Откович. – Київ: Мистецтво, 1991. – 187 с.
26. Свенціцька В.І. Спадщина віків: Українське малярство XIV- XVIII ст. у музейних колекціях Львова / В. І. Свенціцька, О. Ф. Сидор. – Львів: Каменяр, 1990 – 72 с.
27. Скоп Л. Українське церковне малярство.: техніка і технологія XV-XVIII ст. / Л. Скоп. – Дрогобич: Коло, 2013. – 191 с.
28. Українська старовина із приватних збірок. Мистецтво Гуцульщини та Покуття.[] – К., 2002.
29. Український іконопис XII-XIX ст. з колекції НХМУ: альбом / [упорядник Ю. Литвинець]. – Хмельницьк: Галерея, Київ: Артанія Нова, 2005. – 256 с.

Викладач _____ ст. викл. Мельничук О.Д.